

A kis kirszus teljesen megbénította a forgalmat. Pedig mindössze egy rongva Fordból és egy plakátokkal, hangszórokkal, feliratokkal, vigyori majmokkal, légtornászokkal, bohócokkal és grimaszoló kutyaopafakkal felszerített lakókocsiból állt. A sárbányók, a gumikon és a lakókocsi ablakain jókora piros ábácmókban bűtültek az állt: „Mandarin cirkus”.

Nápoly közelében járhatunk már, délután volt. Az úvegen keresztül vakított, perzselte a nap. A városból menekült az autókaráván. Lehetetlen volt megelőzni a cirkuszt, pedig még sötétedés előtt el akartam érni Paestumig, látni a görög templomot és a napkorongot, ahogy begurul a tengerbe, az óltár mögött, mint egy nagy, piros csotyva.

Nápoly ijesztő autó- és embertömegében, kikötés és piac zürzavarában, a fullasztó benzínigőzben szem elől tévesztetem a cirkuszt, az állomás környékét szirénázó rendőrautók zárták le, füljebb temetési menet állta az utunkat, és végül is megkönnyebbült sóhajlással kerülgettem a biciklistákat és nyomtam a pedált csuromvizesen, míg kor végre rátaláltam a városból kivezető útra.

Nyakon csíptük a napot a utolsó pillanatban, ahogy a tengerbe csusszant. Megbámultuk az időzaggatta, csipkés oszlopokat, „akik” mintaszerrő csatasorban, hűséges-kitartóan őrzik a múlt időket és a szivacsos, évezredes macskaköveket, körülcsodálva bámszókodó füvekkel, törpe bokrokkal, nagy fejű tudós virágokkal.

Padova, Bologna, Firenze és Róma szédülete után egy unalmas kis falut kívántunk estére, a paloták, sírmelekek, szobrok, templomok, freskók izgalma után a tenger nyugalma, a szük utcák visszhangzó dudakoncertje, motorbögése után a szél fuvalásását és hullámok lafalyolását. Találtunk is az országtól letérve egy kis települést, és egy név nélküli kis penziót, házszállal, virágoskerttel, pufók, fülleg erős szájú mamával. Ablakunk a strand homokjára nézett és a tenger szürke végtelenségére.

A falucska fő- és egyetlen utcája, talán húsz ház, végén egy kápolna és egy kör alakú, fűves rét: játszótér, futballpálya, piac-tér, szükség szerint. Itt a helyünk! Ezt kívántuk! Talán csak a csend nem volt az igazi. A kápolna kis hangra csengett-bongott, a kémények füstöltek, a szomszédok házbán rövid vezetnyszak után két jókoropon csattant, azután hosszvsn tartó bűmbűlés, a par-

ti homokira vidám társaság telepedett hűsölni, borral, gitárral, messzehordó énekhanggal, a földszinti konyhában pedig házinénink süttött-főzött, árárvá.

Boldog ünnepi hangulat lengett körül. Naptáron kívüli, nyári karácsony. Nagy fiatalat rendeltünk hát vascsőrára, a tenger gyümölcsével. A tálon minden volt, amit a titokzatos víz megterem: sokféle, soha nem látott figurájú hal és rák és pók, kagyló és polip, és ha ünnepe lett, hát faler-

numi bort is tünk és sajtokat ettünk.

Nyolc óra lehetett, mikor megpofásodva kitéptünk kis pengőnk családias étterméből. A főútra nyíztunk. Nem lehetett a tenger felé menni, mert a templomtéren izgatott készülődés volt, szólt a zene, ragosgatták a székeket, lampionokat kötötték a fákra, kapkodott, dolgozott mindenki. Közlebb értünk, Felkiáltottam! A téren az öreg Ford állt, mögötte a lakókocsi, feliratokkal, vigyori majmok-

szokkal és mosolygó kutyafejekkel, a sárbányók és a gumik piros betűl büszkén hirdették, hogy ide is megérkezett a Mandarin cirkus, a hangszórok pedig szétkürtölték, hogy a csodálatos előadás kilenc órákor kezdődni veszi. Belépője felnőtteknek száz líra, gyermekeknek, katonáknak ötven líra.

A cirkusozott négy ember tartozott. Egy szigorú, ősz úr és egy idősebb hölgy, férj-kezelő, a tulaj-

donosok, egy hűg, vénlányforma, fekete klótruhában és egy unokács, olajos képű, összenőtt szemöldökű, sötét fickó. A direktorium és egyben a társulat. Jegyeket adtak, pénzt számláltak, rendeztek, készültöket. Már ültünk, vár-tunk. Harmincfőnyi, becsületes fizető közönség és még tizenöt—húsz fákón lógó, villanypóznára kapaszkodó, ablakokban potyázó.

Egy jókora magnetofon helyettesítette a zenekart. A recsegő nyitány után berobbant a foltoszt szőnyegekkel fedett porond közé-pére az ősz úr, már pará-dés arany frakkban, cillinderben, mikrofonnal a kezében. Sok csodát látnuk majd itt ma este, és sok csoda közt is a legényese-szebbet, a futyacsalfódot, és a család fejét. Mandarint, aki kutya-professzor, aki mindent tud, aki fantasztí-

HUSZTI PÉTER

Mandarin

kus. A csodálatos, legnagyobbat Mandarin!!!!!!

Hát lássuk! A nősor egy napolyi tréfával kezdődött, ha jól értem, egy vendéglőben játszódtott és azon folyt a vita, hogy ki kapjon előbb enni. A direktor és a felesége élethűn veszekedett. A vita végén a direktor a nyomatek kedvéért egy zacskó lisztet öntött a direktorné fejére.

Zsonglórmutatvány következett. Meglepőde látuk viszont a még mindig lisztes fejű direktornét, aki egy égő gyertyát tett egy labdára, majd az egész rakományt a fejére tette és kétótváza lépegetett körbe. Váratlanul azonban viharzó szél söpört végig a porondon, a gyertyát elolította, a bezárt kutyák vad ugatásba kezdtek, mire a direktorné idegesen leletette az egész mutatványt, aztán sikkesen pukkedezett és eltűnt a kopott paraván mögött. Kis tanácskozás,

parancsszavak, gyors veszekedés, majd az unokaöcsé pattant elő, tornacipőben, tigriscsiskos gatyában, nyakában láncsal, ezernyi zsuuszavul és máris löbbáni kezdte magát a nyújtón, amelyet két közel eső faközé akasztottak. Kelep és lengés, tótágas és lábón löngés, hajlongás, taps, szalot, flikk-flakk, újabb hajlongás, újabb taps. A paraván mögül észrevétlenül besomfordált középre a jegyszédő néni, finoman meghajolt, aztán legnagyobb reméltünkre ledobta magáról a fekete költ ruhát, és boldogan csigánykerekezett, kézen állt, csánál egy spárgát, majd az öcsé karjába kapaszkodva együtt hintáztak, pörögtek, forgáltak a nyújtón. Villámolt, dörgött, és így még méltóságtehetőbbnek vonultak le a porondról a levegő hősei. A direktor lecipeli hegedűn szomorú dallamcincogott, a lírai hangulatba azonban belemasirozott az asszony és iszonyú csörmpölést csapott egy nagydobbal a hátán, cintányérral a kezében, szájjában egy sippal. Kiablált, veszekedett, az asszony sértődötten kivonult, a férfi ismét hegedűni kezdett, az asszony újra bemasirozott,

a férfi dühösen előkapott egy vízpisztolyt és lelőtte a feleségét, aki még halálutójában is dobolt, cintányérozott és fűtült. A férfi ordított, a magánó recsegett, a kutyák a halóköcsiben türelmetlenül csaholtak, az ég dühösen mordult, teljes volt a zűrzavar. A házaspár fűtájtva lepakolta a zenezerszámokat, és pusmogva egy vastag, zöld kötelet feszítettek ki, talán harmincöt centiméterre a földtől. Megint az unokahűg libegett be, megilletődve, kibikiben, egy pohár vízzel a kezében. A poharat a homlokán egyensúlyozva átcsúszott a kötélen, bámulatra méltó halálközönséggel. Lélegeztvízszafajtva figyeltünk. Sikerkült Felegyenesedett, levette a fejéről a poharat, csodálkozva ránk nézett, aztán nagy kortyokban kitta a vizet.

Es végre a cirкус hősei! Előtte egy kis jelenet, parbeszéd, himnusz vagy hősköteményfélé, a kutyákról, a Mandarin felől. Az unokaöcsé szónokolt, még mindig tigriscsiskos nadrágban és a vénkisasszony alig hallhatóan kontrázott, a bikini fölött már ismét fekete klottban. A direktor csődült be, új, fényes, piros zakóban és a direktorné patinásan csillogó, mélyen dekoltált estélyi ruhában, frissen vakolva, maradék bohóc-liszttel a hajában. Mögöttük egy apró foxi kacázott,

vasal nadrágban, zakóban, giraribában és egy kis görbélábú, túllöknyában, fátályos fejlődésű és egy régi keringő hangjaira táncolt, bukdácsoltak kényesredetten. A direktor büszkén hordta körbe a tekintetét. A direktorné gyűgölyves tipegést, pörgött a kutyák körül és kacagott, villogtat az ezüstfogát. Aztán két újabb kutyaművész érkezett csikós dresszban, nagy pöttyös strandlabdával. Futballmeccs! Böködték, löködték őrükkal a labdát, közben föl-buktak, szétgurultak, aztán előt gyíjtve hajtottak újra a kapu felé, a direktor haragosan sípolt, a direktorné sikongott, a vénlány körmöt rávga drukkolt mindkét csapatnak, és végre beugrott a labda a kapuba. Mindnyájan boldogan hajlongtak és a játékosok kapogták egy-egy cukrot. Az eső szemerkélni kezdett. Nem mozdult senki.

Feldöbörgött a bevonulási induló, az Aidából. Az unokaöcsé udvariasan szét-húzta a függönyt, és végre megláttuk Mandarin. Kék frakkban, bugyogóban, cilinderekben, két propellerrel a nyakában. Ünnepelesen, az induló ütemére körbelépegetett a porondon.

A társulat szerelmen, elhomályosult szemmel bámulta. Masirozott, katonásan körbe-körbe, egyszer, kétszer, tízszer, hússzor. Tapostunk! Mandarin bölegatott, szomorú szemekkel. Aztán számolt! Igen! Összesedtt, kivont, pontosan ugatta az eredményt, de az ég minden dörrésnére földre, szeszavarta a számlánpeldát, szemelt könyörögte a direktorra emelje, aki azonban nem engedett meg semmilyen rendbontást, szigorúan kezdte előről az egészet. A zene elhallgatott. Néma csendben készültek a nagy mutatványhoz. Két ülke a porondon, a direktor csetintintet, Mandarin fölpatint az egyikre. A direktorné egy fekete sállal bekötötte a kutyá szemét. Az unokaöcsé berohant egy égő karikával, mindenki feszülten figyelt, Mandarin remegett.

Mandarin átugorja a lánegő, tüzes karikát! — övöltötte a mikrofonba a direktor. A mi Mandarinunk! — fuvalázta a lisztes direktorné. A mi csodálatos Mandarinunk! — sikkantotta szinte egyszerre a paraván előtti tigriscsiskos unokaöcsé és elbővült a légórnász néni. A kutyá nem mozdult. No, Mandarin! — bolszolt kedélyeskedve a kutyába a direktor.

Rajta, drágám! Mandarin édes! — löködté a székét, hisztérikusan a direktorné. A bekötött szemű kutyá azonban nem mozdult és olyan elszántan ragaszkod-

dott a székhöz, mintha soha többé nem akarna lejönni onnan. A karika közben sísterege, sercege lángolt a tigriscsiskos kezében. Ekkor hatalmas villám szaloktatta ketté az eget, iszonyú csattanás követte és Mandarin észéte vesztve egyetlen úgrással vágódott át a porondon, a publikumon, és szdőkölve, vonítva, szinte nem is érinve a homokot, repült, úszott a levegőben, a tetőger felé és eltűnt a parafóttájében. Mandarin! — recsegie röstellvede, rekedt hangon a direktor és vesztőzslóban fűtített, a direktorné sőhözött, az olajos képu bosznánkörbe hajlongás közepette elindult a part felé, visszaparrancsolni a szökőenyérre és kímél a homokra a vénlány is kiltelt a területre és alig hallható szdőhangon cincogta: Mandarin, drága, kicsi Mandarin!

Korán keltünk! Hajnalban kellett visszaindulni Rómába, hogy kijátszunk a nap és az aszfalt perzelését, a tikasztó szelet, a hűtővíz felforrását, a hűgűtást.

A földszinti könyhában már ismét vidám énézők mellett állt a pizza, forrt a téf, főt a csiga, a csomagolás, zász, reggeli, fizetés, indulás. A templomterén a hajnali ködben riadtan csodálkozott a cirкус. A kint felejtett lámpionok szdőenyélően bűntak a felkelő nap sugarak elől, a festett majmok, légórnászok, bohócok most szomorúan, kopottan bámultak maguk elé. A direktorné papírsetkákra csavart hajjal, zőben ldt a lakóköcs lépecsőjén, cigarettázott, nem mosolygott, fél sem emelte a fejét, mekkor elismertünk mellette. A légórnász-vénlány reggelt kutyaszavára a kutyának. Messziről, a nádas felől a direktor és az olajos képu unokaöcsé rekedt kurjongatását hozta a szél: Mandarin, Mandarin! Hol vag! Mandarin?

Az országúthoz értünk. A lábásnyi kaktuszlevekben állt az éjszakai esővíz. Visszanézünk az ébredő falucskára. A kényéyek már pipáztak, megszólalt a kápolna kisharangja, mi pedig elindultunk újra, az „örök Róma” felé. A sztrádan sűvítették, özianlítotték a kocsi, beletapostam a gázba, bekáposztolt a rádiót. Milyen furcsa, jó érzés, hogy régi ismerősként vár vissza a Szent Péter-bazilika, a Mózes-szobor, az utcák és a kutak, a Navona tér pilásterával és mediálói hipipójával és a pápaszemes fűszerezés báci a Via Accersuioi sarkán, és a borozó a Trasteverén és előlünk van még Velence, a meseváros, gondoláival, tilkaival, a rókával és a lakókkal...

Te! Hol lehet most ez a bolond Mandarin?

Bérfoly Akos rajza